LIBERTYN

1956, 4, april

maand
blad
van
de

humanistische
jongeren
gemeenschap

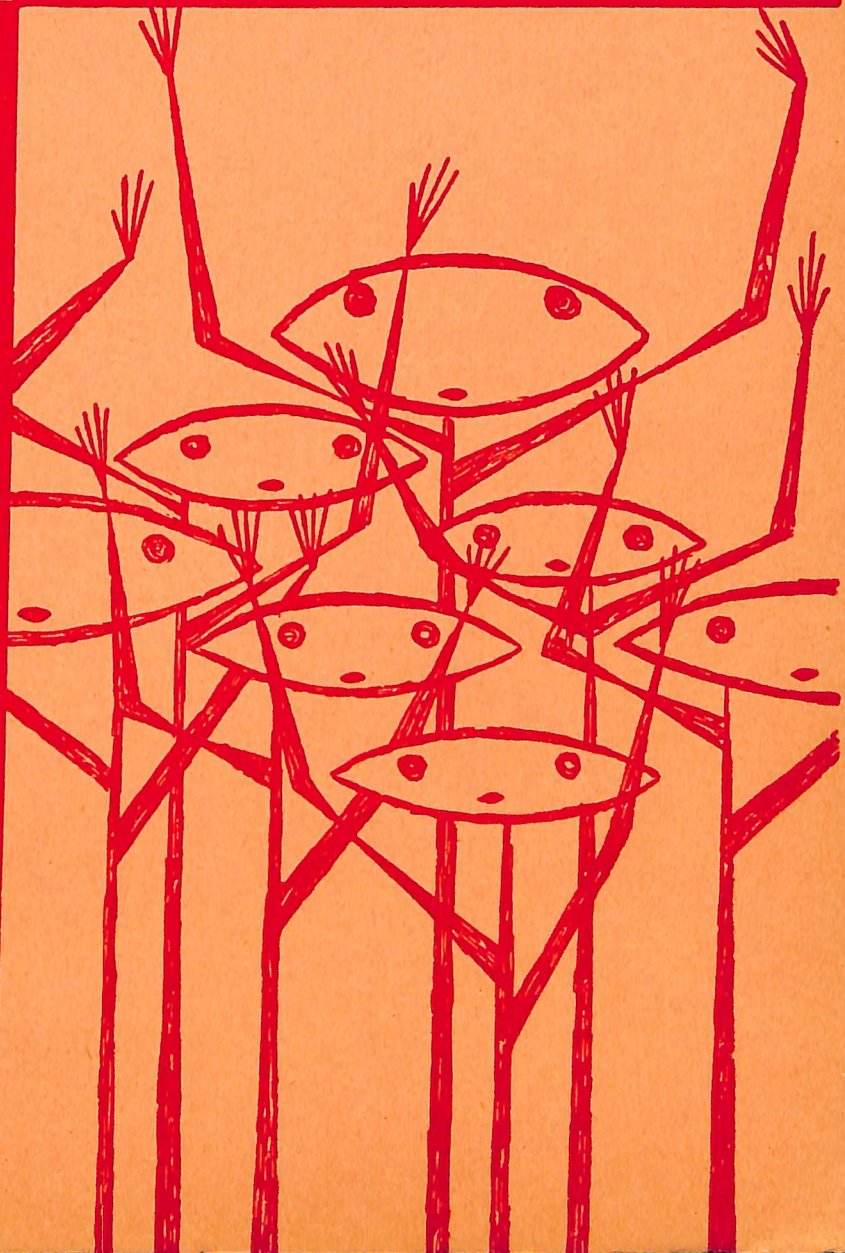

abonnement:
leden h.j.g. gratis
niet leden: f 2.--
per jaar

★

losse nummers:
f 0.25

★

postgiro 584802
t.n.v.
penningmeester
humanistische
jongeren-
gemeenschap
te rotterdam

★

copie inzenden
voor de 1e
van iedere maand

★

advertentie-
tarief
op aanvraag

DE LIBERTIJN

REDACTIE: Arthur de Jong
Vijzelstraat 5 Amsterdam
Telefoon 020 - 3 0 8 3 8

ADMINISTRATIE: Onne Klein
Noorderweg 178 Hilversum

REDACTEUREN:
Arthur de Jong
(redactiesecr.)
Truus Driesen
Kees Luyendijk
Nelly Noort

april 1956

zesde jaargang
nummer **vier**

ONZE LIJN.

De op 10 en 11 ~~april~~ maart gehouden algemene vergadering van de HJG heeft de door de gemeenschappen Amsterdam en Haarlem ingediende beleidsresolutie (zie De Libertijn maart 1956 bladzijde 12) vrijwel ongewijzigd met een grote meerderheid van stemmen aangenomen. Hierdoor heeft de HJG zich uitgesproken voor het voeren van een zelfstandig principieel beleid. Dit besluit van de algemene vergadering zal zijn weerslag vinden in het beleid, dat het komende jaar door de nieuw gekozen redactie van De Libertijn zal worden gevoerd. Het lijkt ons daarom goed in dit beginartikel van het eerste nummer, dat onder onze verantwoordelijkheid verschijnt, uiteen te zetten, hoe wij dit beleid in het komende jaar zien.

-o-

Binnen het humanisme zijn vele schakeringen mogelijk. Het is in genen dele waar, dat humanisten het in alle opzichten met elkander eens zijn. De moderne humanisten hebben echter met elkander gemeen, dat zij bepaalde grondslagen erkennen waaraan iedere vorm van samenleving moet voldoen. Grondslagen van vrijheid èn gerechtigheid, verdraagzaamheid, persoonlijke verantwoordelijkheid. Deze grondslagen zijn neergelegd of vloeien lijnrecht voort uit de beginselverklaring van het Humanistisch Verbond.
Daar wij leven in een samenleving, die gerekend naar humanistische maatstaven nog zeker niet als ideaal is te beschouwen behoort een humanistische organisatie in bepaalde (praktische) gevallen een standpunt in te nemen, dat de consequentie is van de (theoretische) beginselverklaring. Als redactie van De Libertijn,

de spreekbuis van de HJG naar buiten, achten wij het onze plicht stelling te nemen in gevallen, waar lijnrecht wordt gehandeld in strijd met de beginselen, die de leden van de HJG verenigen.

-o-

Het is goed, dat de algemene vergadering door het aannemen van genoemde beleidsresolutie nog eens heeft benadrukt, dat de HJG, wanneer dit nodig is, naast het Humanistisch Verbond en soms misschien tegen het Humanistisch Verbond in een standpunt dient te bepalen. Hierin ligt een van de taken van de HJG ten opzichte van het humanisme. De jongeren staan veelal kritischer tegenover de maatschappij dan de ouderen. Waar ouderen door tradities en gewoonten zich tegen bepaalde verschijnselen in deze samenleving niet durven te verzetten en de consequenties van hun levensovertuiging niet willen trekken, moeten de jongeren voorgaan. Door een kritische houding tegenover tradities en gewoonten aan te nemen kan de HJG een zeer belangrijke bijdrage leveren tot het zuiver houden van het humanisme. Met zuiverheid bedoelen wij niet "naar de letter van de beginselverklaring" of rechtlijnigheid. Maar zuiverheid in de zin van eerlijk en waarachtig zoeken naar hetgeen het "humanist-zijn" meebrengt. De consequenties daarvan trachten te trekken op alle levensgebieden. In te zien dat het zich-humanist-n o e m e n op zichzelf geen waarde heeft.' Wij moeten als HJG in deze naar ons oordeel onvolmaakte maatschappij de moed durven opbrengen om de consequenties van onze principes te aanvaarden.

Een dergelijke kritische houding van de HJG als jongeren organisatie van het Humanistisch Verbond is des te belangrijker, omdat het Verbond behalve een levensbeschouwelijke organisatie ook een belangenorganisatie is voor de gelijkberechtiging van het buitenkerkelijk volksdeel. Om praktisch in deze iets te bereiken is het noodzakelijk, dat het Verbond in de Nederlandse samenleving een erkende en gerespecteerde plaats inneemt. Het gevaar bestaat daarbij echter, dat het Verbond om deze positie te bereiken niet kritisch en niet non-conformistisch genoeg deze samenleving zal tegemoet treden. Soms schijnt het Humanistisch Verbond huiverig openlijk de consequenties van zijn humanisme te verkondigen uit vrees, dat tegenstanders zullen roepen: Zie je nu wel!

Wanneer zich dergelijke verschijnselen voordoen is het de taak van de HJG en van De Libertijn als haar orgaan om zelfstandig een plaats te bepalen, ook al jagen wij daardoor vrienden op de kast en vijanden in het harnas. Prof. Stuiveling formuleerde het volgens een verslag van de Nieuwe Rotterdamse Courant op het herfstweekend 1954 van de HJG als volgt: "De jongeren beleven niet bepaald een wereld om 'dank je' tegen te zeggen...Spreker spoorde zijn gehoor aan zo critisch te zijn als mogelijk is en zo rebels op alle punten waarop men meent dat de vrijheid wordt aan-

getast." Het is in deze geest,dat wij lijn in De Libertijn zullen trachten te brengen.

-o-

Betekent dit alles nu, dat De Libertijn in het komende jaar alleen maar meningen zal verkondigen, die voor elke humanist gelden? Zeker niet! De redactie heeft van de algemene vergadering opdracht gekregen om behalve opinieblad ook gemeenschapsorgaan te zijn. Zoals hierboven reeds is geschreven kent het humanisme verschillende opvattingen. Naar onze mening is het ook de taak van de HJG een gesprekscentrum te zijn, waar deze meningen kunnen worden uitgewisseld en besproken. Ook in De Libertijn als blad van de HJG willen wij daartoe gelegenheid geven. Bij dergelijke artikelen zal om misverstand te voorkomen duidelijk worden aangegeven, dat men daarbij niet met de, maar met een humanistische opvatting heeft te doen. Naast deze meningsvorming zal de Libertijn het komende jaar informatieve artikelen bevatten, die voor de algemene meningsvorming van de lezers van belang kunnen zijn!

-o-

Wij zouden onvolledig zijn, wanneer wij dit eerste artikel van de nieuwe redactie zouden besluiten zonder een woord van dank te hebben gebracht aan onze voorgangers. Het zal duidelijk zijn, dat de huidige redactie - die bestaat uit medewerkers van het voormalige Haarlemse blad Standpunt - het met het beleid van de vorige redactie niet in alle opzichten eens is. Toch zal een ieder respect moeten hebben voor hetgeen er door de vorige redacteuren tot stand is gebracht. Zij hebben aan De Libertijn een zeer originele uitvoering gegeven, die veel werk heeft gekost. De huidige redactie zal trachten op de door haar voorgangster in deze ingeslagen weg voort te gaan, uiteraard rekening houdend met de door de algemene vergadering gedane suggesties.

REDACTIE

1)Deze zinsneden zijn ontleend aan het artikel "Bestaansrecht van de HUMANISTISCHE Jongeren Gemeenschap", dat gepubliceerd is in het jongerennummer van Mens en Wereld d.d. 16 oktober 1954.

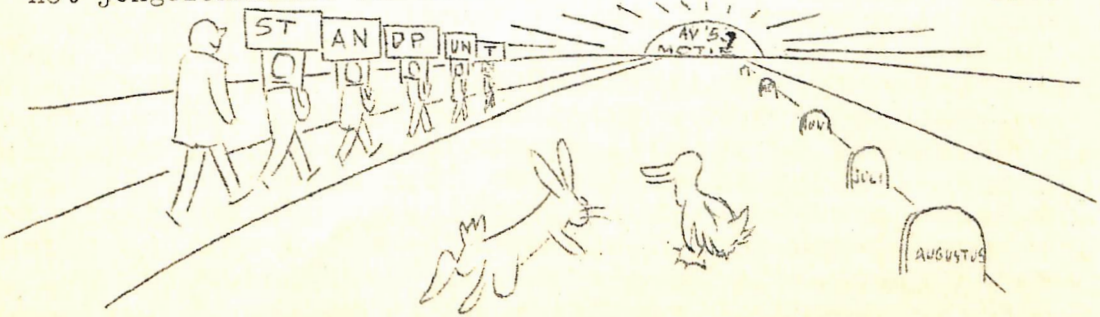

STALIN en nog wat

Er was eens.....
een mannetje, dat zich Stalin noemde. Dit mannetje had in Rusland na de revolutie, behalve de paleizen, buitenverblijven, knoet en gevangenissen ook het toevoegsel "vadertje" van de czaar overgenomen. Volgens de laatste berichten blijkt echter, dat hij deze eretitel niet verdiend heeft. De schok die na deze onthullingen door de wereld ging, had het formaat van een atoomexplosie in Siberië.
Dat de huidige ontwikkeling in Rusland zo'n beroering in de gehele wereld wekt, vindt niet zozeer zijn oorzaak in de feiten op zichzelf, die worden onthuld. Het was algemeen bekend, dat er in Rusland een verschrikkelijke dictatuur heerste en dat daar een gedwongen verheerlijking van de leider Stalin plaatsvond. Hetgeen de gebeurtenissen in de Sowjet-Unie echter interessant maakt is het feit, dat daar thans toestanden worden erkend en aangevallen die tot dusverre steeds ten stelligste werden ontkend en naar het rijk der fabelen verwezen. In dit opzicht is de ontwikkeling in Rusland zeker verblijdend. Door te erkennen dat de absolute leider ook fouten kan maken, kan het kritisch denken worden bevorderd. De Russische burger die thans allerlei wantoestanden verneemt, die door de altijd als onfeilbaar voorgestelde leider Stalin zijn gemaakt, zal waarschijnlijk ook ten aanzien van toekomstige leiders een sceptische houding aannemen.
Uit de ten aanzien van de kritiek op Stalin gevoerde procedure blijkt echter het grote verschil tussen het bolsjewisme en het humanisme. Niet de lagere organen hebben tegen de gewraakte toestanden geprotesteerd. Neen degenen, die de in Rusland bestaande toestanden aanvielen waren de hoogste communistische gezagdragers. Nadat Chroestsjof en Mikojan hun "onthullingen" op het 20ste congres van de communistische partij der Sowjet-Unie hadden gedaan, volgden, in de niet communistische landen vaak aarzelend, de mindere goden. De communistische leiders in het westen doen alle mogelijke moeite deze scherpe bochten in Kremlinbeleid rechtlijnig te interpreteren. Men heeft hier te maken met het uiten van kritiek, die van bovenaf is georganiseerd. Nu het Kremlin een andere directie heeft gekregen, passen de

filiaalhouders in het westen zich hier snel bij aan. Uit deze gang van zaken nu blijkt een aspect van het communisme, dat voor de humanist volkomen onaanvaardbaar is. Het humanisme zal nooit genoegen kunnen nemen met alleen het uitoefenen van kritiek wanneer dit van bovenaf is toegestaan. Het vrije kritische denken zal altijd een eis van het humanisme zijn. Een ideologie die meent de absolute waarheid in pacht te hebben en de vrije meningsvorming tegen gaat zal nooit democratisch kunnen zijn. Het kritische denken en de democratie houden ten nauwste verband met elkaar. Wanneer het kritische denken wordt tegengegaan - door welke politieke of godsdientige groepering ook - zal dit altijd leiden tot een of andere vorm van dictatuur. De opvattingen van een kleine leidersgroep zullen dan altijd maatgevend zijn voor de "domme massa". "Der Partei hat immer recht", zingen de Oost-Duitse communisten. Hoe je er zelf over denkt doet niet ter zake; de partij heeft gelijk. Wanneer je er anders over denkt ben je een verrader en staatsgevaarlijk. Wanneer het communisme deze theorie blijft huldigen zal het altijd de vrijheidslievende mens tegenover zich vinden. Het is daarom dat het Humanistisch Verbond in zijn naar aanleiding van het communistische probleem aangenomen congresresolutie stelt:

"Deze kernidee van het Humanisme houdt in, dat bij
"het bepalen van onze houding tegenover andersdenken-
"den, en met name ook tegenover de politieke tegen-
"stander, partijbelang en partijdiscipline onderge-
"schikt dienen te blijven aan de eerbiediging van de
"tegenstander in diens onvervreembare rechten als me-
"demens, waarin zeker ligt opgesloten de onvoorwaar-
"delijke afwijzing van iedere opzettelijke belemme-
"ring van de vrije meningsvorming door geestelijke of
"lichamelijke mishandeling of door opzettelijke be-
"dreiging met geweld of dwang binnen de rechtsgemeen-
"schap.

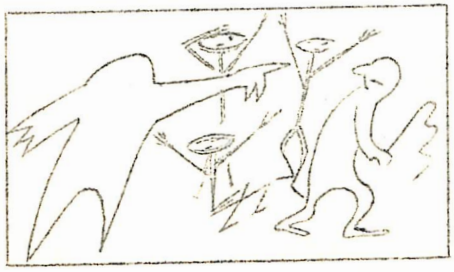

"Het Humanisme kan niet ophou-
"den aan elke samenleving in
"diepe ernst de eis te stellen
"van bestaanszekerheid en rede-
"lijke welvaart voor iedereen.
"Maar evenmin kan het onuitge-
"gesproken laten, dat daarmede
"de gelijkheid voor de

"wet, de rechtszekerheid en de mogelijkheid tot vrije "discussie en organisatie verbonden behoren te zijn."

Op totalitaire bewegingen als communisme en fascisme is het moderne humanisme een reactie. Het moderne humanisme legt zijn volgelingen geen absolute waarheden op. Het moderne humanisme roept slechts de mens op steeds kritisch te staan, ook tegenover zijn eigen opvattingen. Zich voortdurend de betrekkelijkheid van zijn eigen opvattingen realiserend, kan de humanist zich levendig voorstellen, dat anderen een afwijkende mening huldigen. Zolang iemand zijn medemens niet hindert zal de humanist hem dan ook nooit belemmeren in zijn vrijheid om een andere overtuiging er op na te houden en om in overeenstemming daarmede te leven. De humanist zal integendeel steeds voor deze vrijheid van het individu op de bres moeten staan. Het is dit elkander vrijlaten, dat voor vele jongeren de aantrekkingskracht van het humanisme is. Voor deze vrijheid moet ook in deze maatschappij nog altijd strijd worden geleverd. Laten wij deze strijd niet schuwen!

.Y.

---------- adv. ----------

HUMANISTISCH VAKANTIE- EN CONFERENTIE-CENTRUM, BELVÉDÈRELAAN 14, NUNSPEET. TELEFOON K 3412-2404

Vele H.J.G.'ers zijn nog nooit in " DE ARK " geweest, sommigen weten van het bestaan van een eigen vakantie- en conferentieoord niet eens af!

Toch zijn zij minstens even welkom als welke gast dan ook, in de vakantie, met Paas-, Pinkster-, Kerstkampen of H.J.G. weekends, individueel en groepsgewijs.

DE ARK LIGT MIDDEN IN DE BOSSEN EN IS GEMAKKELIJK BEREIKBAAR:

dat de H.J.G. van dit huis profitere !

ALLE ZEILEN BIJ!

Het is een novum in de HJG-geschiedenis dat 2 jaar achtereen dezelfde voorzitter een introductie-artikel schrijft in De Libertijn. Men zou naar aanleiding hiervan kunnen zeggen dat dit een teken van stabiliteit en continuïteit is. Hoe graag zouden we zeggen dat dit zo is, maar helaas moet dit betwijfeld worden, want dit jaar werd er een HB en redactie bij elkaar gezwoegd, terwijl dit in vorige jaren met de nodige tegenkandidaten gepaard ging. Men moet in dit verband dan ook eerder spreken van een apathie die de kop opsteekt binnen de HJG. In zeer nauwe samenwerking met de plaatselijke gemeenschappen zal het HB deze tendens in iets positiefs trachten om te zetten. Op de A.V. zijn o.a. 2 zaken van meer dan organisatorisch belang behandeld, welke ons ook dit jaar zullen beheersen.
Het bleek dat in het afgelopen jaar een zeer belangrijk stuk meningsvorming was verricht rond de kamporganisatie hetgeen uiteindelijk resulteerde in een richtlijn voor volgende kampen.
Het andere belangrijke punt betreft de beleidsresolutie van Amsterdam, welke met een ruime meerderheid werd aangenomen en waarin om een meer principiële HJG werd gevraagd.
Deze op de Algemene Vergadering genomen besluiten houden in dat in de toekomst meer dan voorheen de nadruk zal moeten worden gelegd op het feit, dat we een Humanistische gemeenschap zijn. Duidelijk zal moeten blijken dat de HJG niet alleen een gesprekscentrum in Humanistische sfeer is, maar boven al een gemeenschap wil zijn die leeft vanuit de Humanistische beginselen zoals ze zijn geformuleerd in de beginselverklaring. Dit veronderstelt van de leden een bewuste positieve keuze voor het moderne Humanisme, iets waarop niet genoeg de nadruk gelegd kan worden.
Hoe moet een principieel Humanistisch beleid er nu uit zien?
Voorop dient te staan, zoals in het jaarverslag al is aangegeven, dat een z.g. principieel beleid nooit in conflict mag komen met de vrije meningsvorming, m.a.w. een "beleid" mag de levensbeschouwing of de levensovertuiging en de consequenties daarvan niet in een bepaald en dus beperkte richting forceren.

De taak van het Hoofdbestuur is echter het zoeken van de synthese in de veelal (schijnbaar) tegenstrijdige tendensen die uit het Humanisme op komen, en deze synthese dan ook kenbaar te maken of zo mogelijk te realiseren. Het is hierbij de taak van ieder persoonlijk om wakker te blijven en met een kritische geest de ontwikkelingen te volgen.
Het hoofdbestuur kan nog zoveel willen of doen, wanneer het in de praktijk van iedere dag de gemeenschappen niet achter zich weet, is ze ondanks resoluties enz. tot weinig in staat. De HJG is nl. altijd nog dat wat de gemeenschappen zijn. Wij willen van die slapheid af. Wel, begin daar mee in je gemeenschap, nu dadelijk!
Berichten over wat er in het land gebeurt, of in de andere gemeenschappen komen vaak niet verder dan het gemeenschapsbestuur, dit is een te betreuren feit waarin spoedig verandering moet komen. Een intensief contact tussen hoofdbestuur en gemeenschap is daartoe belangrijk. In dit verband hopen we dan ook dit jaar vier vergrote hoofdbestuursvergaderingen d.w.z. met regionale vertegenwoordigers, te beleggen. Verder zullen er twee gespreksweekends ter ondersteuning van het gemeenschapswerk worden georganiseerd. Hiertoe zullen ook de syllabi worden voorgezet.
Tot nog toe zijn er naast de traditionele weekends nog twee studie-weekends gepland. Verder hopen we te komen tot een uitbreiding van onze contacten met andere jongeren verenigingen. Ook hopen we het commissiewerk uit te breiden en dit om praktische redenen vooral plaatselijk te doen plaats hebben.
Resumerend valt er dit te zeggen. De HJG verkeert in een kritiek stadium. Er is een richting gekozen, maar het al of niet slagen hangt af van onze activiteit, maar hierbij moeten we bedenken dat deze activiteit van goede kwaliteit moet zijn. D.w.z. de onvolkomenheden van het jong zijn zijn niet belangrijk, maar voor het vervallen in het ergerlijke amateurisme en de flauwe aardigheid moeten we waken!
Om dit te bereiken is de samenbundeling van alle beschikbare krachten en middelen noodzakelijk.

HENK BOSSELAAR
(Alg. Voorzitter)

DE VIJFDE ALGEMENE VERGADERING VAN DE HJG

Op 10 en 11 maart werd de vijfde algemene vergadering van de HJG in het Meenthuis te Blaricum gehouden. Uitgezonderd Leeuwarden waren alle gemeenschappen vertegenwoordigd.
De notulen van de vorige algemene vergadering werden aanvaard met de aanmerking dat er wèl een resolutie (Amsterdam) over de onderontwikkelde gebieden was aangenomen.
Zaterdagavond werden de jaarverslagen besproken. Enkele zinnen die minder juist waren en onprettig voor personen of gemeenschappen werden teruggenomen of veranderd (over de opstellers van de eerste syllabus in het jaarverslag, de stencilkosten in Haarlem in het verslag van de redactie en de aanneming in Haarlem van een voorstel voor de algemene vergadering in de laatste Libertijn). De Moderne Jeugd-Raad kwam ter sprake; een motie werd aangenomen, waarin het werd betreurd dat Humanitas tijdens zijn rebus-actie de humanistische grondslag niet heeft vermeld, hetgeen "misleidend kan werken ten aanzien van de levensbeschouwelijke grondslag van bedoelde vereniging".
Bij de begroting vroeg de algemene vergadering om minstens tien nummers van De Libertijn in plaats van de begrote zeven. Een hoofdbestuursvoorstel om het mogelijk te maken dat sommige gemeenschappen hun contributie kunnen verhogen, werd met enkele wijzigingen aangenomen.
Bij het redactieverslag werd na een onplezierige discussie over de orde, waarin de tweede ronde verdronk, een motie van afkeuring aangenomen betreffende de tendentieuze voorlichting over het door de gemeenschap Haarlem uitgegeven blad Standpunt in De Libertijn. Begroting en jaarverslagen werden aangenomen nadat enkele punten uit het jaarverslag werden aangehouden tot na de bespreking over de richtlijnen voor het volgende hoofdbestuur.
De zondagochtend werd besteed aan de kampkwestie (zie vorige Libertijn, blz. 10). Na uitgebreide discussie kon geen enkele voorstel een meerderheid vinden. Na het eten bleek het amendement Amsterdam "Personen die tijdens het kamp tot de conclusie komen dat zij samen de nacht willen doorbrengen, kunnen hiertoe in de gelegenheid worden gesteld, indien dat organisatorisch moge-

lijk is" - dat in eerste instantie met één stem meerderheid was verworpen - aanvaardbaar te zijn geworden. Het hoofdbestuursvoorstel werd nu aangevuld met dit amendement aangenomen.
De resoluties van Haarlem en Amsterdam (blz. 12, vorige Libertijn) werden aangenomen. De eerste (over de traagheid van het Humanistisch Verbond inzake het instellen van de commissie sexualiteit) met algemene stemmen. De tweede, over het te voeren beleid,
na uitvoerige discussies, waarbij o.a. voorstellen werden verworpen om niet te spreken over een opinieblad van dé HJG en van een standpunt van de HJG als organisatie. Hoewel een voorstel om het door Haarlem uitgegeven blad Standpunt bij deze beleidsresolutie ter sprake te brengen werd verworpen, kan men zich niet aan de indruk onttrekken, dat dit "bevriende blad, waarover niet gepraat mag worden" de aanwezige afwezige op deze algemene vergadering was. Hierna werd ook het jaarverslag aangenomen.

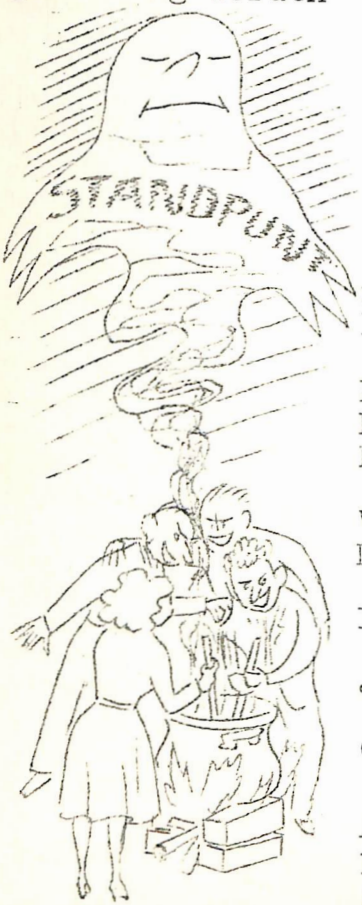

In het raam van de interne versterking werd een voorstel van het hoofdbestuur aangenomen om een raad van advies in te stellen. Deze zal bestaan uit zeven leden, gekozen door regionale combinaties van gemeenschappen, en zal vier maal per jaar bijeenkomen.
De tijdnood dwong hierna om allereerst een hoofdbestuur te zoeken. Bij enkele kandidaatstelling werden behoemd verklaard:

Henk Bosselaar (Den Haag), eerste voorzitter;
Wim de Heer (A'dam), tweede voorzitter;
Mettha de Nachtegaal (A'dam), eerste secretaresse;
Else Prins (Hilversum), tweede secretaresse;
Jim van Opijnen (Zaanstreek), eerste penningmeester;
Gerrit Kuiper (R'dam), tweede penningmeester.

Alvorens de redactie te kiezen werd bepaald dat uitgave, technische verzorging en administratie van De Liber-

tijn onder verantwoordelijkheid staat van de penningmeesters voor wat betreft de financiën). De redactie-administrateurs worden door het hoofdbestuur aangesteld.
Na een vrij pijnlijke discussie, waarbij o.a. iemand zonder enig bewijs van plagiaat werd beschuldigd, koos de algemene vergadering, geplaatst voor het alternatief een "Standpuntredactie" of het instellen van een commissie die op zoek zou gaan naar een redactie, met een kleine meerderheid het eerste, te weten:
Arthur de Jong (A'dam), redactiesecretaris (en dus ook hoofdbestuurslid);
Truus Driesen (Haarlem))
Nelly Noort (A'dam)) leden
Kees Luyendijk (A'dam))
Tot afgevaardigden naar het congres van het Humanistisch Verbond werden gekozen Henk Bosselaar, Jim van Opijnen en Ron. de la Rie.
Al met al was naar ons oordeel de discussie over de beleidsresolutie na die over de kamporganisatie (die in wezen ook over de consequenties van het humanisme ging), de vruchtbaarste. Uit de verworpen amendementen (zie boven) blijkt dat het inderdaad ging om de vraag: uitspraken als HJG ja of neen?
Naast het geluid van de "principiëlen" misten wij op deze algemene vergadering wel enigszins de stem van de "interne versterkers" (op zichzelf staan deze richtingen in het geheel niet tegenover elkander; wel is het een kwestie van accent leggen). Het was bij voorbeeld jammer dat er niets werd gezegd over opzet, inhoud en onderwerpen van de syllabi. Het ledental van de HJG, dat maar niet wil oplopen (hoogstens opkruipen), werd evenmin door de vergadering aan de orde gesteld. Wel deed de heer Max dit namens het Humanistisch Verbond (vertegenwoordigers van andere organisaties ontbraken, evenals van de pers). In plaats van het bekende suikerwaterpraatje sprak hij duidelijk zijn misnoegen uit over de slapheid (kwalitatief en kwantitatief) van de HJG in het Verbond. Inderdaad is het te hopen dat de vraag "Wat leeft er onder de jongeren?" dit jaar eens beantwoord wordt.

ongeustheid

-o-

PYAMA

(buiten verantwoordelijkheid van de Redactie)
Het H.B. deelt mede dat op de A.V. na de hevige discussies een pyama op het slachtveld is achtergebleven. Het is een zalmkleurig exemplaar. T.b.vr. Eikbosseweg 178' Hilversum.

Sonnenberg

Via het Humanistisch Verbond kregen wij een uitnodiging om deel te nemen aan een internationale "Tagung" op het conferentieoord Sonnenberg in de Harz in Duitsland van 25 februari tot 5 maart j.l. Aangezien er bij verteld werd, dat Sonnenberg is voortgekomen uit de Duitse illegaliteit en wij bijna alle kosten vergoed zouden krijgen, overwonnen wij onze aarzeling naar Duitsland te gaan.

De subsidies, o.a. van regering en vakverbond, die onze reis zo goedkoop maakten, bleken ook aan het huis Sonnenberg rijkelijk besteed te zijn, zodat wij een modern en magnifiek ingericht gebouw vonden. Huis en omgeving waren geknipt om een betere internationale verstandhouding (dat is ongeveer het doel van de Sonnenberg-organisatie) te bevorderen.

De deelnemers aan deze conferentie waren meest oudere scholieren (17-20 jaar), alsmede wat studenten en onderwijzers. Het internationale bleek wat tegen te vallen: er waren circa 70 Duitsers, 30 Hollanders en slechts enkelen van andere nationaliteit. Achteraf bleek deze verhouding toch niet zo gek; er was nu gelegenheid om juist de tegenstellingen tussen Hollanders en Duitsers breed uit te meten.

Vooral de Nederlanders grepen deze kans direct aan en lieten scherp uitkomen, dat zij nog met grote reserve stonden tegenover het huidige Duitsland en de "echtheid" van de Duitse democratie. De Duitsers aanvaardden het feit, dat wij vol reserve en scepcis stonden, al waren zij het met de inhoud van onze kritiek niet altijd eens.

Hun opvatting over het fascisme en de schuld van Nazi-Duitsland aan de tweede wereldoorlog week niet veel van de onze af. Maar, hoewel hun kritiek op de geallieerde wijze van oorlogvoering soms wel gerechtvaardigd was, beseften zij in het algemeen niet ten volle het enorme verschil tussen de wijze, waarop Hitler en de democratieën de oorlog voerden. De nauwe samenhang tussen de illegaliteit en het democratische vrijheidsgevoel ontging hen doorgaans geheel en al.

Het onderwerp van de conferentie luidde: "Unsere Verant-

wortung im öffentlichen Leben". Dit bleek neer te komen op op een grote verscheidenheid van inleidingen en films over een aantal aspecten van het "öffentlichen Leben", waarbij echter "unsere Verantwortung" minder ter sprake kwam. Inleiders waren voornamelijk hoge ambtenaren en functionarissen van de bondsstaat Neder-Saksen. De inleidingen stonden in het algemeen op een redelijk peil en waren gemakkelijk te volgen, maar soms werd de problematiek wel wat te eenvoudig voorgesteld. Twee professoren maakten hierop echter een gunstige uitzondering.

Bij deze inleidingen en de daarop volgende discussies bleek wel hoe sterk vrijwel alle Duitsers (jongeren en ouderen) de splitsing van Duitsland als een "wonde" voelden. Niet alleen voor Duitsland, maar voor geheel Europa. Dit probleem werd dan ook aan de Europese éénwording vast vastgekoppeld. Ook de gebieden achter de Oder-Neisselijn (thans Polen) worden nog steeds beschouwd als eigenlijk tot Duitsland te behoren.

De sfeer in het huis was uitstekend; er heerste een goede orde zonder enige discipline. Iedereen werd geheel vrijgelaten in zijn doen en laten, onder meer wat betreft het meedoen aan gemeenschappelijke activiteiten, het bijwonen van lezingen en tijd van slapen gaan. De Duitsers bleken deze vrijheid als een vanzelfsprekendheid te aanvaarden en goed aan te kunnen, soms zelfs beter dan de Nederlanders (wat op zichzelf natuurlijk weinig zegt). Een bewijs dat deze vrijheid goed geaccepteerd werd, blijkt wel uit het feit, dat alles uitstekend en stipt op tijd verliep.

JIM VAN OPIJNEN
RUDOLF DE JONG

PINKSTERKAMP

De HJG Pinksterkampen werden tot nu toe in een nogal zanderige omgeving gehouden. Na al dit stof zal het kamp op 21/22 mei a.s. een vochtiger karakter hebben.
Onder auspiciën van de Gemeenschap Hilversum wordt het te Loosdrecht georganiseerd. Het kernonderwerp voor een der dagen is "Persoonlijke verantwoordelijkheid nog mogelijk in deze tijd?" (Wij verwijzen naar de op stapel staande syllabus over dit onderwerp). De andere dag staat zeilen op het programma terwijl in ieder geval één avond bont zal zijn. (nadere gegevens volgen).

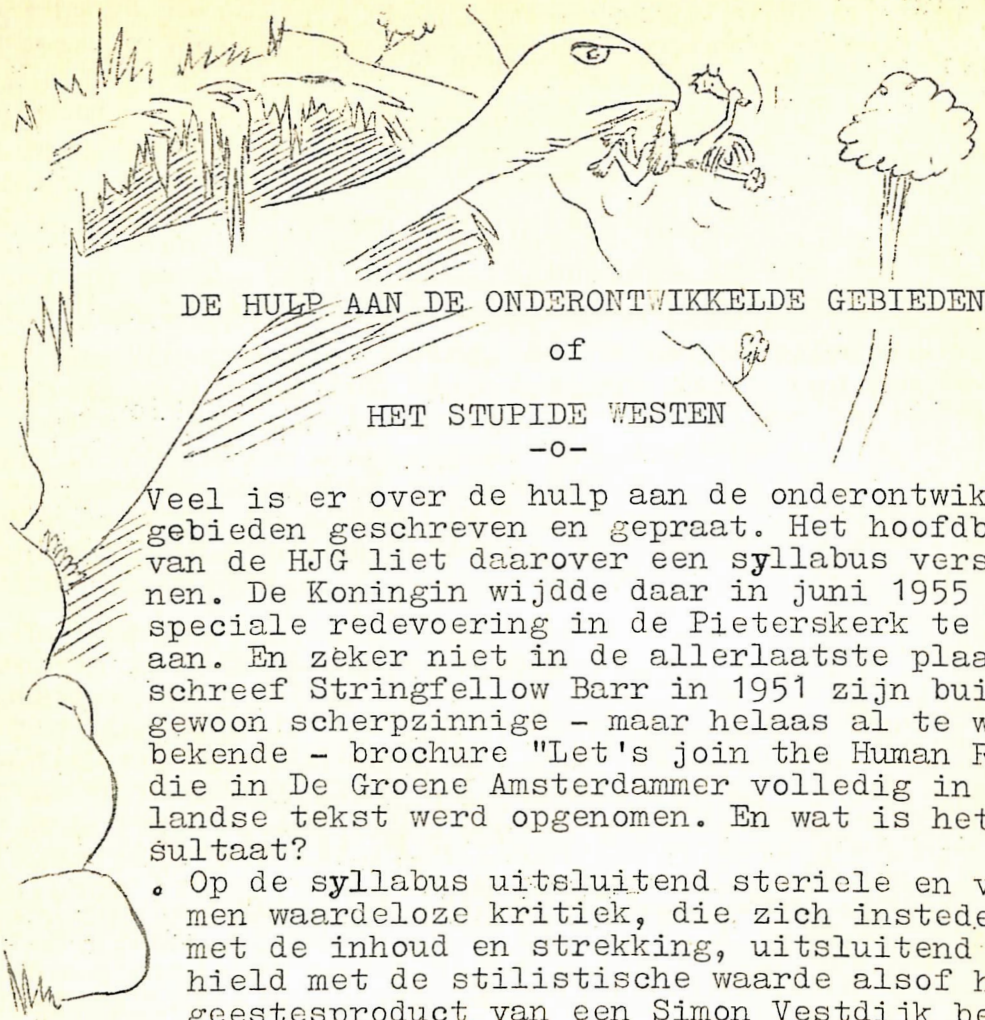

DE HULP AAN DE ONDERONTWIKKELDE GEBIEDEN

of

HET STUPIDE WESTEN

-o-

Veel is er over de hulp aan de onderontwikkelde gebieden geschreven en gepraat. Het hoofdbestuur van de HJG liet daarover een syllabus verschijnen. De Koningin wijdde daar in juni 1955 een speciale redevoering in de Pieterskerk te Leiden aan. En zeker niet in de allerlaatste plaats schreef Stringfellow Barr in 1951 zijn buitengewoon scherpzinnige - maar helaas al te weinig bekende - brochure "Let's join the Human Race", die in De Groene Amsterdammer volledig in Nederlandse tekst werd opgenomen. En wat is het resultaat?

- Op de syllabus uitsluitend steriele en volkomen waardeloze kritiek, die zich instede van met de inhoud en strekking, uitsluitend bezighield met de stilistische waarde alsof het een geestesproduct van een Simon Vestdijk betrof.
- Stringfellow Barr's cri de coeur werd overstemd door het Koreaans wapengekletter en het geronk van de motoren van Mac Arthur's strategische luchtvloot, die dreigde met het bombardement van Mandsjoerije de derde wereldoorlog te beginnen.
- En de redevoering van de Koningin?

Dr. L. de Jong in Vrij Nederland van 14 januari 1956 schreef: "Men heeft de indruk dat zij, wat ons eigen land betreft, vrijwel aan dovemansoren gepraat heeft." De Koningin waarschuwde vooral geen hulp te verlenen met de bedoeling de gunst van de te helpen volkeren te kopen.

Wat zien wij?
Zonder het "dreigend" aanbod van Rusland aan Egypte om economisch en technisch zonder enige voorwaarde te helpen met de bouw van de Asuandam in de Nijl; zonder de aanbiedingen van Oost-Duitsland, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Roemenië en Bulgarije zou noch Engeland noch de U.S.A. er aan denken om een shilling of een dollar te spenderen.
Nu kunnen we genieten van het jammerlijk schouwspel, waarin Engeland en de U.S.A. zich in duizend bochten wringen, opdat toch alstjeblieft de pas onafhankelijk geworden en bevriende volkeren zich voor hulp niet tot het boze Rusland wenden, maar zullen komen tot het van liefde overstromende Engeland en de U.S.A. Natuurlijk aanvaarden Nasser en alle anderen deze "gulle" aanbiedingen. Maar even natuurlijk zijn ze niet afkerig van communistische hulp. Dat wakkert de hulpvaardigheid van het Westen ten zeerste aan. Het is buitengewoon jammer, dat de hulp van het Westen op deze wijze geboden wordt. Men is blijkbaar onmachtig (of onwillig?) om de pijnlijke lessen der historie te leren.
En als het Westen nu de hoop koestert, dat meneer Nasser dankbaar is voor de Westerse miljoenen, zal het bedrogen uitkomen. Nasser is niet het Westen dankbaar, maar Rusland, want zonder Rusland.....

- Tot slot nog dit. Kees Luyendijk en ik hebben in verschillende gemeenschappen toelichtingen gegeven op de syllabus. De belangstelling was buitengewoon matig. Men was het wel eens, dat hulp onvermijdelijk was, maar ja, de consequentie daaruit trekken was vers twee. Mijn conclusie is, dat men althans (of zelfs?) in HJG-kringen het te druk heeft met het genieten van de gestegen en nog steeds stijgende welvaart. Vergelijk daarvoor maar eens de opkomst als men kan luisteren naar of genieten van een "licht"programma, bijv. franse chansons, sinterklaasavond.
- Wie had het ook weer over liberté, egalité et fraternité? En wat betekent eigenlijk "democratische vrijheid"? "Ik wèl en jij niet"?

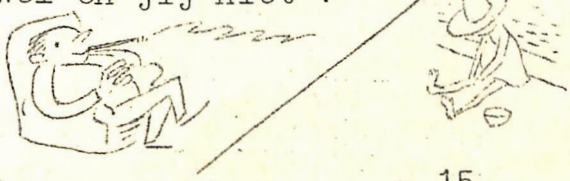

ONG BING YONG

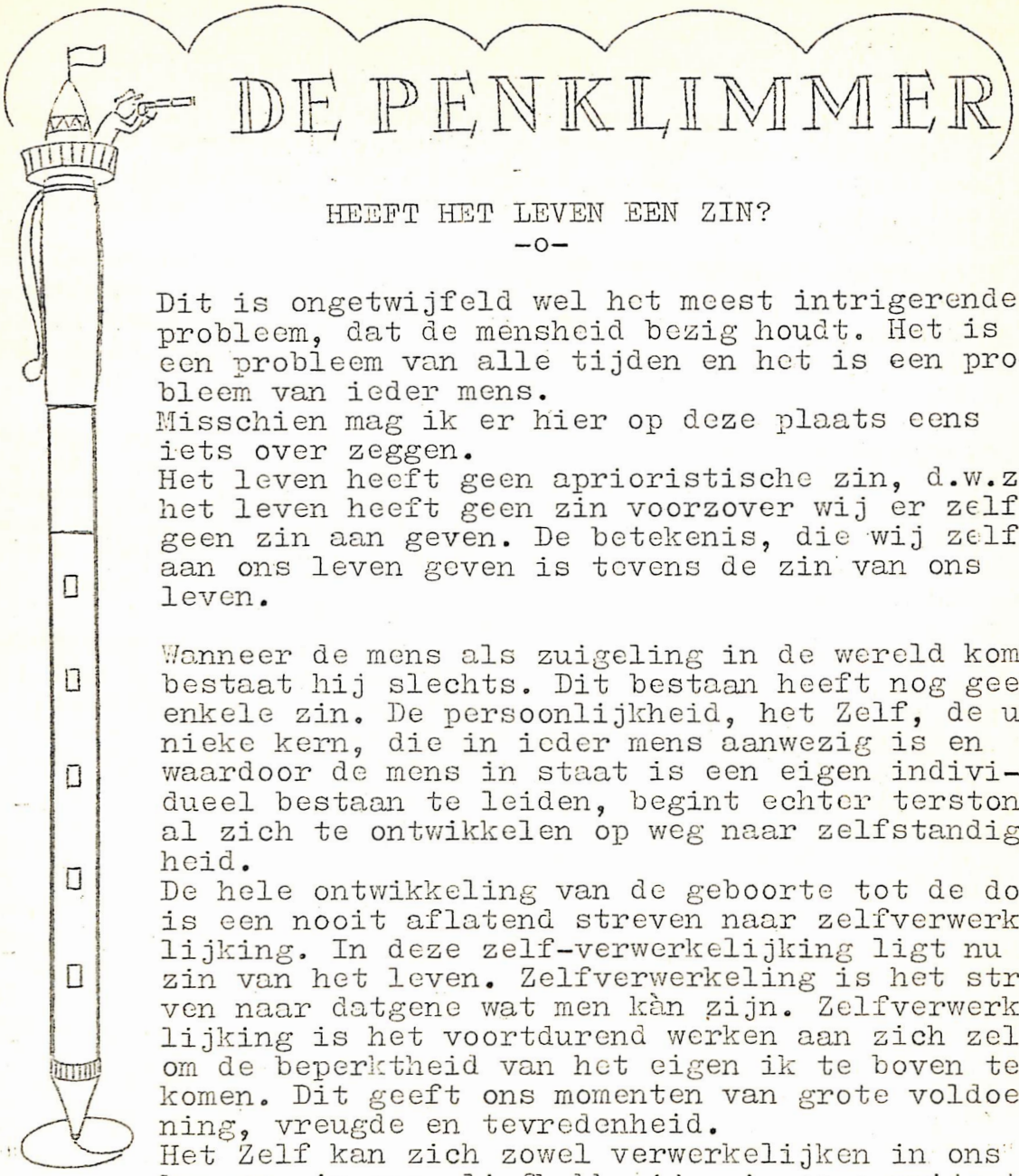

DE PENKLIMMER

HEEFT HET LEVEN EEN ZIN?

-o-

Dit is ongetwijfeld wel het meest intrigerende probleem, dat de mensheid bezig houdt. Het is een probleem van alle tijden en het is een probleem van ieder mens.
Misschien mag ik er hier op deze plaats eens iets over zeggen.
Het leven heeft geen aprioristische zin, d.w.z. het leven heeft geen zin voorzover wij er zelf geen zin aan geven. De betekenis, die wij zelf aan ons leven geven is tevens de zin van ons leven.

Wanneer de mens als zuigeling in de wereld komt, bestaat hij slechts. Dit bestaan heeft nog geen enkele zin. De persoonlijkheid, het Zelf, de unieke kern, die in ieder mens aanwezig is en waardoor de mens in staat is een eigen individueel bestaan te leiden, begint echter terstond al zich te ontwikkelen op weg naar zelfstandigheid.
De hele ontwikkeling van de geboorte tot de dood is een nooit aflatend streven naar zelfverwerkelijking. In deze zelf-verwerkelijking ligt nu de zin van het leven. Zelfverwerkeling is het streven naar datgene wat men kàn zijn. Zelfverwerkelijking is het voortdurend werken aan zich zelf om de beperktheid van het eigen ik te boven te komen. Dit geeft ons momenten van grote voldoening, vreugde en tevredenheid.
Het Zelf kan zich zowel verwerkelijken in ons beroep, in onze liefhebberijen in onze vrije tijd en in onze omgang met de mede-mens. De mens moet zijn leven zelf betekenis geven, door het inhoud te geven, door in iedere situatie aan zichzelf te werken, door zich rekenschap te geven van eigen gevoelens, gedachten en strevingen.
De zin van het leven is de zin die wij er zelf aan geven.

GER. H. HOUTGAST

Abonneert U op

MENS EN WERELD

verschijnt om de 14-dagen.

Abonnementsprijs: voor H.V.- en H.J.G.-leden *f* 3.— per jaar.

Voor niet-leden: *f* 5.— per jaar.

Redacteur: Dr. H. Bonger.

Administratie: Bleyenburgstraat 1, Utrecht, Telefoon: 10163, Postgiro: 304960.

Vaste medewerkers: Dr. J. C. Brandt Corstius; Dr. J. Brummelkamp; H. G. Cannegieter; Hella Haasse; Drs. H. Herbers; P. Krug; J. P. Meyer; Dr. O. Noordenbos; Dr. J. P. van Praag; Dr. D. H. Prins; P. C. J. Reyne; Mr. A. Stempels.

Jeugd-Reisbureau **ROY**

NEERLAND'S JEUGDREISORGANISATIE

Alleen de reis retour:		Reis en verblijf:	
Parijs	*f* 35.-	Schruns	*f* 125.-
Innsbruck	„ 65.-	Cannes	„ 165.-
Nice	„ 80.-		
Londen	„ 62.-	Kopenhagen	„ 135.-

Vraag een (gratis) Roy-blad!

MEENT 33a - ROTTERDAM

Géén vervlakking

Een dagblad, dat onbelangrijke gebeurtenissen met op effect jagende opschriften in het midden van de belangstelling plaatst, dat met uitvoerige, sentimentele verslagen en interviews met foto's appelleert aan de meest primitieve gevoelens, zulk een dagblad wordt helaas vlotter verkocht dan een goede courant.

Zo'n dagblad is oppervlakkig en nivellerend, dus in zekere mate ontbindend.

Sommige bladen zijn weliswaar minder verderfelijk, maar hun culturele waarde wordt beperkt door concessies aan de gemiddelde smaak, dus aan vervlakking. Bladen, die min of meer afhankelijk zijn van politieke of kerkelijke groepering oefenen dagelijks op hun lezers invloed uit in een bepaalde richting.

Een courant behoeft noch eenzijdig, noch oppervlakkig te wezen om onderhoudend te zijn. U kunt een „goed" dagblad kiezen, dat zeer onderhoudend kan zijn en haar maatschappelijke functie van nieuwsvoorziening en voorlichting verricht op hoog niveau, niet neutraal, wel volkomen onafhankelijk en strevende naar de grootst mogelijke objectiviteit.

Een dagblad met onopgesmukte, betrouwbare berichtgeving, instructieve en opbouwende artikelen, die de intellectuele belangstelling opwekken en bevredigen.

NIEUWE ROTTERDAMSE COURANT

Vraagt U de NRC eens 14 dagen op proef

**verzekerings-
maatschappij**

Verzeker U bij De Centrale, die haar winst besteedt voor sociale en culturele doeleinden.

Levens- en spaarverzekeringen, studie- en uitzetverzekeringen, pensioen- en begrafenispolissen.

Gunstige voorwaarden en voor ieder passende tarieven.

DE CENTRALE
AREEIDERS-VERZEKERINGSBANK
Hoofdkantoor: Rijnstraat 28, Den Haag